

EFFECT VEILINGEN VERWAARLOOSBAAR?

Deze zomer gaf minister Stef Blok van Wonen – want dat is de minister die gaat over de MDW-operatie – de reactie van het kabinet op het eind vorig jaar verschenen evaluatierapport van Ecorys over de veilingen van de rijksweglocaties ingevolge de Benzinewet in de jaren 2008 t/m 2013. De veilingen blijken geen meetbaar effect te hebben, behalve voor de onderzoekers.

Het Ecorys-rapport behandelt vier deelvragen:

1. Verruimt de veilingmethode de mogelijkheden voor nieuwe toetreders?
2. Bevordert de veilingmethode prijsconcurrentie tussen benzinestations?
3. Levert de veilingmethode een optimale opbrengst op?
4. Staan de kosten van de veiling in verhouding tot de doelen ervan?

Ik zal in deze column stilstaan bij de conclusies ten aanzien van de eerste twee vragen, die voor de vergunninghouders/bieders en de consument van belang zijn.

De conclusie van Ecorys ten aanzien van vraag 1 is: "Uit interviews en onze analyses van de veilingresultaten concluderen wij dat de veiling een bescheiden positief effect heeft gehad op toetreding door nieuwe partijen sinds 2008." Een 'bescheiden positief effect': Het lijkt een vriendelijke manier om te zeggen dat er geen meetbaar effect is. Ecorys stelt vast dat er langs de rijkswegen als gevolg van de veilingen geen nieuwe merken zijn bijgekomen. De bestaande merken hebben wel stations gewisseld: 10 van de 48 stations die zijn geveild in de periode 2008 tot en met 2013 zijn van eigenaar gewisseld, waarvan de meeste langs N-wegen.

Ecorys concludeert dan ook 'dat de zittende concessiehouder relatief vaak de veiling wint', maar ook dat het aantal deelnemers aan de veiling in de loop van de tijd geleidelijk is afgenomen. Diverse door de onderzoekers geïnterviewde betrokkenen wijten dit aan de omstandigheid dat zittende partijen een relatief groot voordeel hebben. Dat voordeel wordt weer veroorzaakt door de informatievoorsprong die de zittende partij heeft (de informatie in de biedboeken is vrij beperkt) maar ook zeker door de financiële

voorsprong. Als de zittende concessiehouder de veiling wint, ontvangt hij in ieder geval 70% van het geboden bedrag – maar als er ook anderen hebben geboden méér – terug. Dat de zittende concessiehouder een voordeel heeft, is met opzet ingebakken in het systeem. Dat is zijn compensatie voor het eindig worden van zijn – vroeger onbeperkte – concessie. Deze voorsprong zal uitsterven wanneer stations voor de tweede keer worden geveild (vanaf 2017). Ten aanzien van de informatievoorsprong adviseert Ecorys om de biedboeken van meer informatie te voorzien.

Vraag 2 geeft al geen beter beeld. Ecorys concludeert 'dat de benzineveilingen een beperkt positief effect hebben gehad op de prijsconcurrentie'. De eerste maanden na de veiling waren stations die van merk waren gewisseld gemiddeld 2 cent goedkoper, maar een jaar na de veiling was er geen prijsverschil meer waar te nemen. Ook uit de interviews spreekt dit beeld. Geen van de geïnterviewden ziet structureel lagere brandstofprijzen als gevolg van de veilingen.

De minister blijkt de aanbeveling inzake de biedboeken over te nemen. Hij wil de biedboeken aanvullen met de doorzetgegevens per brandstofsoort (met vermelding van het aantal kaartliters) en de shopomzet. Volgens de minister is dat mededingingsrechtelijk mogelijk na een wetswijziging. Het kabinet wil die op een zo kort mogelijke termijn tot stand brengen.

De veilingen hebben wél een positief effect voor de onderzoekers, zoals blijkt uit de reactie van de minister. "Het kabinet onderschrijft het advies van de onderzoekers om de ervaringen met de veilingssystematiek goed te blijven monitoren, met speciale aandacht voor de analyse van veilingresultaten en prijsconcurrentie van benzinestations die vanaf 2017 voor de tweede keer worden geveild."

Dirk van den Berg is advocaat bij BarentsKrans N.V. in Den Haag en is ruim vijftien jaar gespecialiseerd in tankstationzaken. In *Pompsnop* gaat hij maandelijks in op een juridisch onderwerp. Reageren? dirk.vandenbergh@barentskrans.nl